

Comunicat de presă

Luxemburg, 23 mai 2022

Lista neagră: un instrument care nu este suficient utilizat pentru a proteja fondurile UE împotriva fraudei

Potrivit unui nou raport al Curții de Conturi Europene, includerea pe o listă neagră nu este utilizată în mod eficace pentru a împiedica plata de fonduri ale UE către persoane fizice, întreprinderi sau organizații publice implicate în acțiuni ilegale, cum ar fi fraudă și corupția. Comisia Europeană a inclus foarte puține nume pe lista sa neagră din cauza deficiențelor în ceea ce privește modalitățile de identificare a celor care ar trebui să fie excluși de la solicitarea de fonduri ale UE. În plus, în pofida faptului că statele membre execută majoritatea cheltuielilor UE, acestea nu sunt obligate să instituie sisteme de includere pe o listă neagră propriu-zise și au abordări diferite în ceea ce privește protejarea intereselor financiare ale UE. Acest mozaic de mecanisme de excludere subminează eficacitatea generală a includerii pe o listă neagră și conduce la o protecție inegală în Europa a bugetului UE.

Includerea pe o listă neagră (sau așa-numitul proces de „excludere”) este un instrument esențial pe care guvernele și organizațiile internaționale îl utilizează pentru a-și proteja fondurile. Începând din 2016, Comisia utilizează un sistem de detectare timpurie și de excludere numit EDES (*Early Detection and Exclusion System*) – singurul sistem de excludere existent la nivelul UE – pentru a aduce contrapărțile care prezintă riscuri în atenția persoanelor responsabile de autorizarea cheltuielilor pe care Comisia le gestionează în mod direct sau împreună cu parteneri. EDES nu se aplică în domenii precum agricultura și coeziunea, care fac obiectul gestiunii partajate între Comisie și statele membre și care reprezintă cea mai mare parte a cheltuielilor UE.

„Includerea pe o listă neagră poate garanta că fondurile UE nu ajung în mâinile cui nu trebuie, dar aceasta nu este utilizată într-un mod eficace: există un mozaic de abordări diferite în materie de excludere la nivelul UE și la nivelul statelor membre”, a declarat doamna Helga Berger, membra Curții de Conturi Europene responsabilă de acest audit. „Pe de altă parte, datele relevante fie nu sunt disponibile, fie nu sunt utilizate pentru întocmirea listei negre a UE, ceea ce subminează utilitatea și efectul disuasiv al acesteia. Calitatea unui sistem depinde de calitatea informațiilor care îl alimentează”, a adăugat doamna Berger.

Auditorii au constatat că EDES dispune de proceduri decizionale solide și include o gamă largă de situații în care contrapărțile ar trebui să fie incluse pe lista neagră. Cu toate acestea, din cele 448 de contrapărți menționate pe lista neagră a UE la sfârșitul anului 2020, toate, cu excepția a 18, fuseseră excluse ca urmare a falimentului, fiind deci puțin probabil ca acestea să solicite din nou fonduri din partea UE. Doar două fuseseră excluse din motive de fraudă și de corupție. Potrivit auditorilor, această rată scăzută a includerii pe lista neagră se datorează unor deficiențe în ceea ce

Scopul acestui comunicat de presă este să prezinte mesajele principale ale raportului special adoptat de Curtea de Conturi Europeană. Textul integral al raportului este disponibil la adresa eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

privește modalitățile de identificare a contrapărților aflate în situații de excludere. În special, responsabilitatea pentru excludere este fragmentată în cadrul Comisiei. De asemenea, serviciile Comisiei se confruntă cu dificultăți juridice și tehnice în accesarea datelor din statele membre, cum ar fi registrele comerțului sau cazierile judiciare, pe care trebuie să se bazeze adesea deoarece nu există registre sau evidențe la nivelul UE. Dar chiar și în cazul în care există date relevante la nivelul UE, de exemplu referitoare la investigațiile în materie de fraudă, acestea nu sunt întotdeauna utilizate sau utilizabile. În plus, Comisia se bazează prea mult pe cuvântul celor care solicită granturi sau care oferă servicii: dacă aceștia declară că nu se află în nicio situație de excludere, Comisia acceptă pur și simplu afirmațiile lor, fără a le verifica. Potrivit auditorilor, acest lucru reduce probabilitatea de a identifica faptul că o contraparte se află într-o situație de excludere înainte de semnarea unui acord și contravine scopului principal al introducerii unui sistem bazat pe prevenire.

În cazurile în care Comisia a executat cheltuielile UE în mod indirect, partenerii de implementare au raportat puține contrapărți aflate în situații de excludere, în principal din cauza unor probleme similare celor din cadrul gestiunii directe. În ceea ce privește domeniile care fac obiectul gestiunii partajate cu statele membre, auditorii afirmă că în prezent se aplică un mozaic de obligații juridice în materie de excludere, ceea ce nu reprezintă o bază eficace pentru utilizarea excluderilor în vederea protejării bugetului UE. De asemenea, nu există niciun mecanism de excludere la nivelul UE, iar lipsa de coerență între statele membre înseamnă că contrapărți aflate în situații similare pot fi tratate în mod diferit. Auditorii recomandă extinderea EDES la fondurile gestionate de statele membre și extinderea gamei de contrapărți care pot fi excluse, pentru a include entitățile afiliate și beneficiarii reali. Ei recomandă, de asemenea, o mai bună utilizare a datelor și a instrumentelor digitale.

Informații generale

În conformitate cu legislația UE, Comisia Europeană, partenerii acesteia și autoritățile statelor membre trebuie să protejeze bugetul UE împotriva fraudei și a neregulilor. Includerea pe o listă neagră ajută organizațiile să evite încheierea de acorduri financiare cu contrapărți nedemne de încredere care solicită granturi sau contracte. Comisia gestionează un sfert din cheltuielile UE singură sau împreună cu parteneri precum Banca Europeană de Investiții, iar restul de trei sferturi împreună cu statele membre. În 2020, UE a plătit, în temeiul acordurilor financiare, aproximativ 150 de miliarde de euro unor fermieri, cercetători, întreprinderi comerciale, ONG-uri și altor entități. În comparație cu guvernul federal al SUA și cu Banca Mondială, UE exclude foarte puține contrapărți. Niciuna dintre țările examinate în cursul acestui audit (Estonia, Italia, Polonia și Portugalia) nu instituiseră un sistem de excludere pe deplin funcțional pentru fondurile UE.

Raportul special nr. 11/2022, intitulat „Protejarea bugetului UE – Includerea pe o listă neagră trebuie să fie mai bine utilizată”, este disponibil pe site-ul Curții (eca.europa.eu). Recomandările de audit sunt menite să ajute legiuitorii UE să actualizeze normele financiare ale UE, proces care este în prezent în curs.

Date de contact pentru presă

Serviciul de presă al Curții: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – M: (+352) 621 552 224
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547